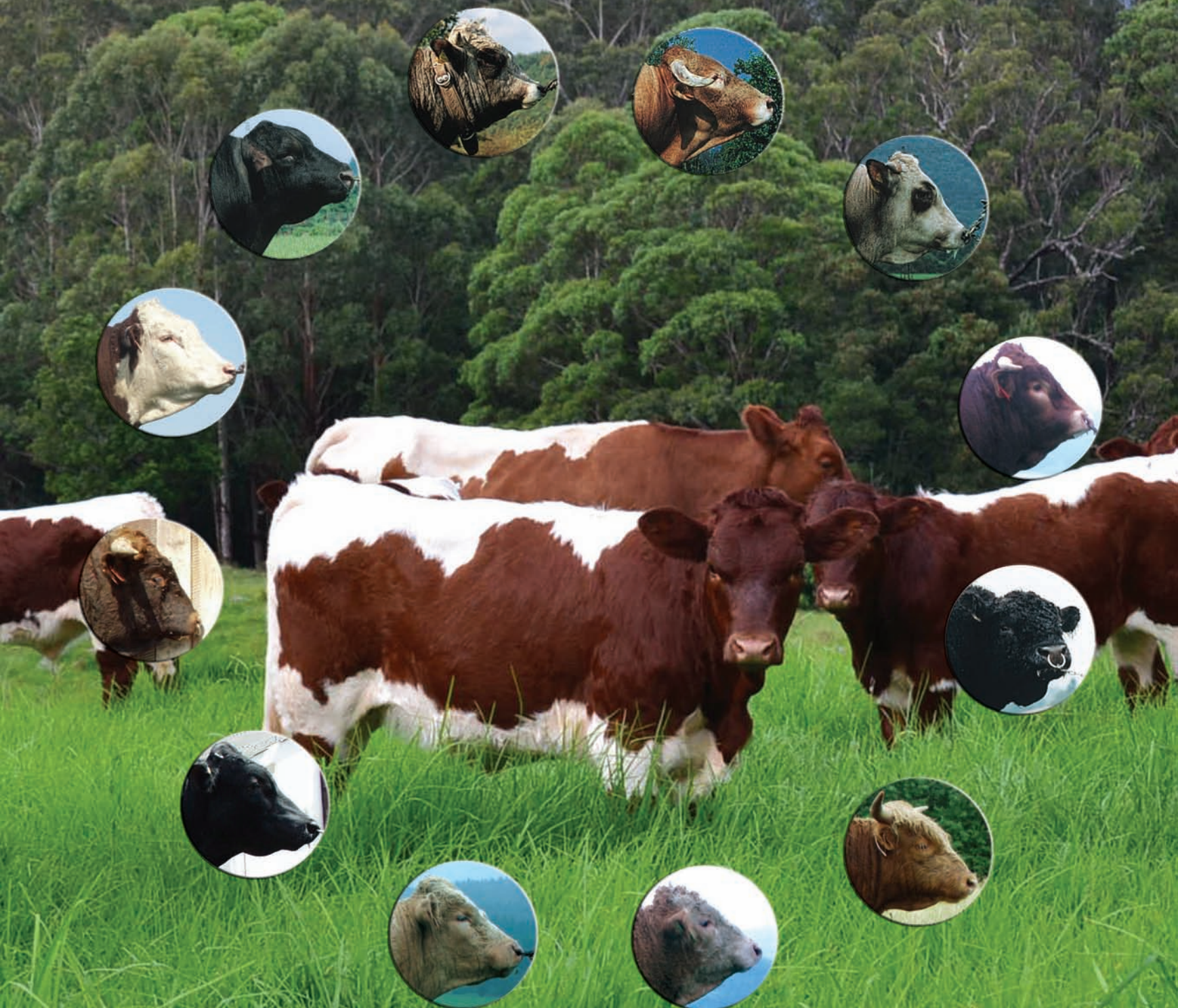

PINZGAUER

ŠLECHTITELSKÝ PROGRAM

Šlechtitelský program pincgavského skotu (plemene pinzgauer)

Na základě ustanovení Zákona č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“) došlo k přenesení odpovědnosti za realizaci šlechtění na uznaná chovatelská sdružení. Novelou Zákona č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), ve znění zákona č. 3/2019 Sb., ze dne 25. 1.2019 došlo k souladu s Nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1012 o zootechnických a genealogických podmínkách pro plemenitbu čistokrevných plemenných zvířat (dále jen „nařízení“). Přijetí zákona č. 3/2019 Sb. si vyžádalo úpravu šlechtitelského programu tak, aby byl v souladu s výše uvedenými předpisy. Nedílnou součástí tohoto ŠP je Řád plemenné knihy a respektují ho stanovy a metodiky Českého svazu chovatelů masného skotu, z. s. (dále jen „ČSCHMS“) viz bod 11. (Obecná ustanovení) tohoto ŠP.

Pinzgavský skot je původním zaměřením kombinované plemeno pocházející z údolí Pinz (pincgavské oblasti), které se rozkládá nedaleko Salzburgu v Rakousku. I když je v Evropě chováno zejména k produkci mléka, dokáže se velmi dobře přizpůsobit i sušším oblastem USA, Jižní Afriky, Austrálie i Jižní Ameriky, kde jsou tato zvířata využívána téměř výhradně pro masnou, ojedinele kombinovanou (maso – mléčnou) užitkovost. V České republice je toto plemeno zařazeno do systému bez tržní produkce mléka a v rámci kontroly užitkovosti šlechtěno pouze na masnou užitkovost s důrazem na zachování vysoké mléčnosti matek.

1. Historie a současnost plemene

Pohoří Hohe Tauern (Vysoké Taury), známé svou velkolepostí, krásou i drsnou povahou, hrálo při utváření typických vlastností pincgavského skotu klíčovou roli. Předkové pincgavského dobytka byli dovezeni do taurských údolí Kelty, kteří táhli Evropou už 800 let před naším letopočtem. Z původního skotu se vlivem prostředí vyvinulo přirozeným výběrem robustní i odolné, plodné a přizpůsobivé plemeno, které se rozšiřovalo nejen po údolích v okolí Salcburku a v Tyrolsku, ale také po Korutanech, Bavorsku a Štýrsku.

Kolem roku 1820, byla tato zvířata vyvážena do Rumunska, Jugoslávie i na území České a Slovenské republiky. V současné době se toto plemeno chová ve více jak 25 zemích po celém světě. I na územích, která jsou známá svými nehostinnými podmínkami (např. Jižní Afrika, Kanada, USA a Austrálie), si pincgavské plemeno našlo své místo, protože jeho vlastnosti ho do těchto oblastí předurčují. Jedná se zejména o pevné paznehty, chodivost (schopnost ujít za pastvou velké vzdálenosti), vysokou konverzi i nekvalitního pastevního porostu, ale i typickou rezavou srst, která chrání jedince před vlivem UV záření a pevnou kůži, která ochraňuje před bodavým hmyzem. Toto je výčet vlastností, pro které pincgavské plemeno oceňují chovatelé po celém světě.

V roce 1820 byla kolekce pincgavského skotu k vidění na světové výstavě v Paříži a ještě větší věhlas získalo plemeno po účasti na světové výstavě ve Vídni v roce 1873. V průběhu dějin byly různé typy (variety) známé pod různými jmény – např. Pinzgauer, Pongauer, Salzburger Schecken, Mölltaler, Brixentaler, Tiroler Rückenschecken, Traunsteiner nebo Berchtesgadner. První oficiální zmínka o tomto skotu, jako o pincgavském plemeni, pochází z roku 1846, kdy se vytvořilo sdružení chovatelů a pro označení se užívaly názvy jako "Pinzgauer Fasel" nebo "Pinzgauer Schlag."

Původně byla tato zvířata chována s trojstrannou užitkovostí (maso, mléko a tah) a v 19. století byla pro svou sílu hojně využívána při práci na farmách, v pivovarech a v oblastech, kde se pěstovala cukrovka. V době jeho největší slávy (rozkvětu), se stal pinzgauer nejpopulárnějším plemenem skotu v Rakousku-Uhersku, což přispělo k rozšíření do dalších států východní Evropy. Bavorská asociace pro chov pincgavského plemene byla založena až v roce 1896, ale už na konci

roku 1890 čítala populace v Bavorsku 101.808 ks. Bohužel, díky nástupu průmyslu po 1. Světové válce, došlo k velmi rychlému úpadku chovu tohoto víceúčelového skotu, který byl postupně nahrazován plemeny s vyšší mléčnou užitkovostí, např. typickým Fleckvieh (červenostřakaté plemeno). V roce 1930 mělo Bavorsko pouze 85.000 pinzgavských jedinců a počty se velmi rychle snižovaly dál.

V roce 1950 chovatelé (s vizí záchrany tohoto plemene) vytvořili sdružení, jehož cílem bylo odchovávat zdravé a odolné jedince, robustní, dlouhověké, rychle rostoucí, s dobrou konverzí krmiva, přizpůsobivé nehostinným podmínkám, s dobrou kapacitou těla, mléčností a vysokou užitkovostí obecně. Vize to byla dobrá, ale s příchodem nových technologií a nároky na zvyšování doживosti, bylo toto plemeno dále potlačováno a jeho místo nahrazováno dojnými plemeny s vyšší užitkovostí a také lepším genetickým předpokladem pro neustálé navyšování této produkce. Pinzgavské plemeno stálo ve stínu moderních plemen a neodvratně šlo ke svému konci. Bylo zařazeno mezi ohrožená plemena skotu a pro zachování genofondu je např. v Itálii začleněno pod Anagraphic (registr domorodých populací skotu a etnických skupin s omezeným rozšířením), který usiluje o zachování tohoto zajímavého plemene.

Charakteristika plemene

Jedinci tohoto kombinovaného rustikálního plemene mají střední až velký tělesný rámec, vynikají svou odolností (schopností přizpůsobit se nepříznivým vysokohorským podmínkám), silou, pevnou konstitucí, dlouhověkostí, dobrými mateřskými vlastnostmi, mléčností, plodností i pastevní schopností. Podle genetických a morfologických studií má tento skot příbuzensky nejbliže k nížinným plemenům ze severního Německa.

Zvířata mají atraktivní kaštanové zbarvení a udržení této barvy je jedním z chovných cílů plemene. Černá barva se vyskytovala ojediněle a byla v minulosti považována za prokletí, převaha bílé naopak znamenala štěstí („šťastné krávy“). Po roce 1900 byli černí býci vyřazováni z chovu a tak byla barva zcela potlačena a v současnosti je velmi vzácná. Typickým znakem pro všechna zvířata pinzgavského plemene je bílý vzor. Široký bílý pruh se táhne podélně po celé délce hřbetu a břicha, včetně vemene a ocasu a vytváří velmi specifický vzhled těchto zvířat.

Hmotnost dospělých krav se pohybuje zpravidla v rozmezí od 600 do 700 kg a krávy mají v průměru 137 cm na výšku. Průměrná hmotnost býků se pohybuje kolem 1.000 do 1.100 kg s průměrnou výškou 147 cm.

Je šlechtitelským cílem zachovat nejen charakteristické zbarvení a velikost tělesného rámce, ale také další důležité vlastnosti, mezi které patří: ranost, plodnost, konverze živin, vitalita, mléčnost a zejména samozřejmě masná užitkovost.

Pinzgavský skot může být i geneticky bezrohý. Taková zvířata byla v minulosti označována jako „Jochbergský dobytek“ (Jochberg Cattle, Jochberg Hummeln). Tento gen se dle dostupných zdrojů šířil z jednoho téměř plášt'ově bílého telete, které se narodilo v roce 1834 v Tyrolsku. Vzhledem k hlavnímu využití pinzgavských zvířat v té době, byli bezrozí jedinci považováni za mrzáky, které nelze využít k tahu, protože je není za co zapřáhnout. Dnes už se zvířata k tahu nevyužívají a jejich bezrohost je vítaná, stejně jako u dalších plemen, u kterých se tento gen vyskytuje či se cíleně tímto směrem šlechtí. V současné době je na světě tak málo bezrohých pinzgavských zvířat, že jim hrozí vyhynutí. Zcela výmluvný je také fakt, že od roku 1988 byly na inseminační stanici poblíž Salcburku do nedávna pouze dva bezrozí býci tohoto plemene.

Vzhledem k tomu, že se plemeno pinzgauer řadí mezi málopočetná plemena a jeho počty se zatím každoročně snižují, je obecně považováno za ohrožený druh. V roce 2001 bylo v Německu cca 36.000 zvířat a po celém světě zhruba kolem 1,3 milionu. V Rakousku bylo v plemenné knize v roce 1995 registrováno necelých 10 tisíc zvířat (9.883 ks) z celkového počtu 53.874 ks zvířat tohoto plemene. V současné době zažívá oprávněně svojí renesanci.

Chov skotu v horských oblastech je přirozeným zemědělským odvětvím, které zajišťuje svou činností udržitelný rozvoj venkova a právě do těchto oblastí je pincgavský skot více než vhodný, což dokládají nejen jeho typické vlastnosti, ale také mnohé studie. Například kvalitu masa těchto zvířat potvrdil ve svých výzkumech profesor Franz Pirchner z Technické univerzity v Mnichově, který vyzdvihoval jemnost, šťavnatost a mramorování, které nebylo pro středoevropská plemena typické.

2. Chov pincgavského skotu ve světě

Díky svým vlastnostem se toto plemeno rozšířilo mimo Evropu také na jiné kontinenty. V Severní Americe, Africe a Austrálii se chová jako skot bez tržní produkce mléka, přičemž díky dobré mléčnosti svých matek dosahují telata vynikající parametry intenzity růstu. V zemích s dlouhodobou tradicí chovu (Rakousko, Slovensko, Německo s Itálie) je produkce masa pincgavského plemene zabezpečována převážně výkrmem býků, jinak je plemeno chováno jako kombinované, tzn. maso-mléčné (dojné). O vhodnosti pincgavského dobytka pro produkci masa svědčí ale mj. výsledky experimentálních výkrmů, které probíhaly ve VÚŽV v Nitře.

Historie chovu na Slovensku

Začátek chovu pincgavského dobytka na Slovensku se datuje do třicátých let 19. století. Tehdy se uskutečnily první importy zvířat tohoto plemene z Rakouska na slovenské území, podobně jako do dalších oblastí bývalého Uherska.

Až zákonná opatření státu z roku 1894, ale zejména vydání zákona o plemenitbě hospodářských zvířat č. 169 Sb. z roku 1924, příznivě působili na konsolidaci plemen tím, že se vytvořily oblasti chovu a určil chovný cíl. Rozvoj plemene byl např. směřován do horských a podhorských okresů severního Slovenska. V chovném záměru byla určena trojstranná užitkovost - maso, mléko a práce (tah).

Rozhodující vliv na slovenskou populaci pincgavského dobytka v průběhu celé jeho historie měla rakouská populace. Importy plemenných zvířat, především býků, se uskutečňovaly pravidelně. V posledních dvou desetiletích se importovalo také semeno býků. V rodokmenech býků zařazených do inseminace ve slovenské populaci byl v posledních 25 letech 50% podíl předků rakouského původu. To dokládá, že slovenský pincgavský dobytek je geneticky podobný rakouské populaci.

V posledních letech se také na Slovensku intenzivně rozvíjí chov krav bez tržní produkce mléka a tak byla také část populace pincgavského dobytka, hlavně v nejextenzivnějších podmínkách, převedena z dojných stád do tohoto systému. V rámci KU masného skotu dosáhli býčci ve věku 210 dní průměrný přírůstek živé hmotnosti 700 g. Dalším existujícím systémem produkce hovězího masa je pastvení výkrm volů. Jedná se o extenzivní formu výkrmu v průběhu dvou pastevních období. Průměrný celoživotní denní přírůstek živé hmotnosti v tomto systému se pohybuje v rozsahu 550 – 700 g, přičemž velmi dobrá je jatečná výtěžnost (56 %) a kvalita masa, zejména mramorování.

Jižní Afrika

V Jižní Africe je selekce u tohoto plemene zaměřena na zvyšování masné užitkovosti a dle výsledů se může rovnat ostatním masným plemenům, dokonce je v některých případech i předčilo. Závěry posledních studií a testů řadí africké pincgavské plemeno na třetí místo (ze všech plemen s větším tělesným rámcem a masnou užitkovostí chovaných v Africe) při porovnávání průměrného denního přírůstku, jakého jsou tato zvířata schopna dosáhnout. Zdroje uvádějí 1.949 g za den a tento výsledek pokořila pouze dvě plemena – Charolais a Simmentaler. Přejdeme raději „přirozenost“ dosahování takovýchto přírůstků, lepší vypovídací schopnost má určitě konverze živin (FCR – Feed Conversion Ratio), která je mnohem zajímavějším ukazatelem: dospělý pincgavský jedinec potřebuje v průměru pouze 5,63 kg krmiva (FCR), což společně s výtečnou kvalitou a

mramorováním masa staví jednoznačně pinzgauera (SA Pinzgauer) na první místo trhu s hovězím masem v Jižní Africe.

V současné době je pinzgauer ve světě chován převážně v systému krav bez tržní produkce mléka, takže se zvířata neselektují na vyšší mléčnou užitkovost (resp. mléčnost). Samozřejmě záleží na úhlu pohledu, ale zachování vysoké mléčnosti by mělo být jedním z hlavních cílů šlechtění tohoto plemene, i když je chováno na maso. V některých oblastech dochází často k užitkovému křížení s „místními“ masnými plemeny, což bohužel pinzgavskému skotu v současné době spíše škodí. Pro úspěšný chov je zapotřebí, stejně jako v případě dalších masných plemen, úzká spolupráce všech jeho chovatelů a šlechtitelů bez ohledu na hranice států.

3. Vývoj stavů v ČR

V novodobé historii byl první import pinzgavského skotu (zkr. PG v rámci KUMP i ústřední evidence) uskutečněn v říjnu roku 2013 na Farmu Kudlov s.r.o. pana Ing. Jana Švédy. Z Rakouska bylo tehdy dovezeno 15 matek, z toho jedna březí. Plemenný býk Mozart (státní registr PPG 001) byl do stáda přikoupen v dubnu roku 2014.

Jedním z nejnovějších trendů ve šlechtění masného skotu je využití genomických údajů jedinců – SNP profilu. Genomické údaje jsou využívány především k ověření původu jedinců a zpřesnění předpovědi genetického potenciálu zvířat (plemenných hodnot). Česká republika je od roku 2013 zapojena do mezinárodní genetické testace (v rámci projektu Interbeef), díky které je možné přímé porovnání jedinců se zohledněním chovatelské úrovně země původu.

4. Chovný cíl a standard plemene

4.1. Chovný cíl

Při šlechtění pinzgavského skotu je kladen důraz na zlepšení, rozvoj a stabilizaci úrovně znaků charakterizujících mateřské vlastnosti (vysoká mléčnost) při zachování masné užitkovosti, která se u tohoto plemene vyznačuje typickým utváření těla (střední tělesný rámec a rovnoměrné osvalení), ale také na udržení dalších charakteristických vlastností plemene (chodivost, odolnost, zdraví, aklimatizace na horské podmínky a vynikající konverze krmiva).

Cílem chovu pinzgavského skotu v České republice je zachování vlastností kombinovaného plemene s důrazem na masnou užitkovost, vhodného do horských a všeobecně extrémních podmínek.

4.2. Základní ukazatele chovného cíle

4.2.1. Ukazatele reprodukce

Dobrá reprodukce a plodnost je u všech masných plemen skotu rozhodujícím předpokladem ekonomiky chovu. Na jejích výsledcích, vyjádřených v konečné fázi počtem živě narozených telat, se podílejí stejnou měrou obě pohlaví, tedy jak plemenice tak plemenici. Objektívním kritériem hodnocení plodnosti je především počet zabřezlých plemenic a počet živě narozených telat na 100 krav základního stáda. Kromě genetických předpokladů je však reprodukce v nemalé míře ovlivněna i dalšími činiteli jako je zdravotní stav, úroveň výživy zvířat a způsob jejich odchovu. Pro rentabilitu chovu je nutné odchovat alespoň 95 telat na 100 krav základního stáda při mezidobí kolem 365 dní. K zajištění dostatečného počtu zvířat pro účely čistokrevné plemenitby i užitkového křížení je nezbytné využívat všechny dostupné způsoby reprodukce, které vyhovují systému chovu masných plemen.

4.2.1.1. Plemenice

- počet odchovaných telat na 100 krav základního stáda - minimálně 95
- hodnocení obtížnosti porodů vyjádřené procentem snadných porodů podle platné Metodiky kontroly užitkovosti skotu bez tržní produkce mléka (dále jen „Metodiky KUMP“) - min. 95 %
- doporučuje se první připouštění jalovic již od 19 měsíců věku (rané plemeno) a hmotnosti 450 kg, věk při 1. otelení by rozhodně neměl být vyšší než 40 měsíců
- průměrná délka mezidobí 360 až 400 dnů, při hodnocení tohoto ukazatele je třeba zohlednit využití embryotransferu
- pořadí otelení by mělo odpovídat věku plemenice

4.2.1.2. Plemenní býci

- býci v přirozené plemenitbě - dle počtu březích plemenic v závislosti na délce připouštěcího období
- hodnocení průběhu porodu a hmotnosti telat při narození - na základě výsledků KUMP
- Zařazování do plemenitby od 15 měsíců věku

4.2.2. Ukazatele růstové schopnosti

Kontrola užitkovosti masných plemen je základním prostředkem při šlechtění a zajišťuje důsledné naplnění selekčního programu. Systém zjišťování hmotností je prováděn na základě Metodiky KUMP.

- a) hodnocení růstové schopnosti telat** – hmotnost při narození, ve 120, 210 a 365 dnech věku
- b) hodnocení růstové schopnosti krav a býků** – viz bod 4.5. Parametry chovného cíle
- c) výkrmová schopnost a jatečné výsledky** - pro hodnocení tohoto ukazatele je třeba využívat výsledky porážek a klasifikace zvířat pomocí SEUROP a jejich evidence v rámci ústřední evidence OK

4.3. Hodnocení exteriéru

Hodnocení zevnějšku provádějí inspektoři ČSCHMS dle Metodiky popisu a hodnocení zevnějšku masných plemen skotu (dále jen „Metodiky popisu“) a je evidováno v databázi KUMP ČSCHMS. S výsledkem hodnocení zvířete je chovatel seznamován prostřednictvím tiskové sestavy, která obsahuje identifikační údaje zvířete a chovatele, bodové hodnocení jedince, výšku v kříži, hmotnost v den vážení, jméno hodnotitele a datum provádění bonitace. Při hodnocení je nutné věnovat stejnou pozornost znakům rustikálnosti a způsobilosti k chození, stejně jako znakům masné užitkovosti, přičemž současnou úroveň uvedených znaků je vhodné zachovat. Tělesný rámec je hodnocen na základě tabulkových hodnot pro živou hmotnost a výšku v kříži. Z produkce plemenných zvířat jsou vyloučena zvířata, která vykazují některou vylučující vadu. U býků se požaduje korektní hodnocení končetin.

Součástí lineárního hodnocení zevnějšku je v příloze ŠP (v tabulkové části za textem) bodové hodnocení výšky v kříži a hmotnosti pro všechny věkové kategorie.

4.3.1. Hodnoceny jsou tyto kategorie (ve věku)

Telata – ve věku 171 až 290 dní

Krávy – po 1. a 3. otelení (ve výjimečných případech na žádost chovatele i v jiném období)

Plemenní býci - při základním výběru (do plemenitby)

- ve věku tří a pěti let, včetně importovaných

Při hodnocení se objektivně hodnotí variabilita daného znaku v rámci plemene i s ohledem na věk zvířete. Zjištěné vady exteriéru jsou zaznamenávány.

4.4. Standard plemene

Plemeno se šlechtí na střední až větší tělesný rámec, harmonickou tělesnou stavbu, pohlavní výraz a dobré osvalení s důrazem na správně utvářenou pánev a korektní končetiny, na dlouhověkost, lehké porody, přizpůsobivost, pastevní schopnost a vemeno zajišťující kvalitní výživu telat. Plemeno je původně rohaté, ale dle současného trendu se zvyšuje počet bezrohých jedinců. Zvířata geneticky bezrohá jsou označována „P“ („PP“ homozygotně bezrohá) a s volnými rohy „V“. Je-li jeden z rodičů geneticky bezrohý, ověřuje se bezrohost testováním. Zvířata testovaná na bezrohost mají za označením uvedenou hvězdičku (např. P*).

Zbarvení (srst, kůže)

Jedinci jsou pláštově červené barvy (od višňově-červené až po kaštanově-hnědou) s velmi výrazným bílým pruhem táhnoucím se po celé délce hřbetní linie (směrem k pánvi se rozšiřuje), od kohoutku přes záď až ke kořeni ocasu (vč. ocasu), přes zrcadlo (zadní část vemene) se pruh stáčí mezi zadní nohy a táhne se po celé délce spodní strany břicha až mezi přední nohy, kde končí na laloku. Je žádoucí, aby bílý pruh přetínal všechny čtyři končetiny. Svou funkci plní pevná kůže jako ochrana před bodavým hmyzem.

Rohy

Rohy střední, kruhového průřezu. Vyrůstající horizontálně, stáčejí se nahoru a mírně dopředu. Zpravidla jsou světlé s černými konci. Genetická bezrohost je vítána, odrohování povoleno.

Hlava

Hlava pigmentovaná bez bílých znaků.

Mulec břidlicově sivý.

Ocas

Výrazněji nasazený.

Tělo

Tělo přiměřeně osvalené, vyvážené.

Krk silný s výraznějším elastickým lalokem.

Kohoutek osvalený.

Záda dostatečně široká.

Záď dlouhá a široká.

Končetiny

Končetiny jemné spíše suché s pevnými klouby a dobrým zaúhlením.

Paznehty pevné, tvrdé a tmavé.

Vemeno

Vemeno výrazné, s ideálně umístěnými struky, bez pigmentace.

4.4.1. Vylučující znaky pro zápis do plemenné knihy

- neharmonický výraz
- výrazné odchylky v barvě pláště
- nekorektní či defektní postoje končetin
- genetické vady
- rabiátní povaha

4.5. Parametry chovného cíle

Kategorie	Hmotnost ve věku (kg)		Výška v kříži (cm)
	210 dnů	365 dnů	ve věku 365 dnů
Býčci	280	415	124
Jalovičky	255	385	119
Kategorie - věk		Hmotnost (kg)	Výška v kříži (cm)
Plemenice - 24 měsíců		600	128
Krávy - 60 měsíců		735	135
Plemenní býci - 36 měsíců		895	138

5. Selekční program

Selekční program je soubor opatření, který má za cíl, na základě objektivně zjištěných vlastností zevnějšku, růstové schopnosti a užitkových vlastností, vybírat pro plemnitbu přednostně ta zvířata, jejichž uplatnění v populaci směřuje k naplnění chovného cíle. Jelikož se populace jako celek vyvíjí, mění se průběžně i konkrétní požadavky selekčního programu.

5.1. Matky býků

Matky býků jsou vybírány na základě plemenných hodnot pro průběh porodu, hmotnost při narození, ve 120 a 210 dnech věku a na základě hodnocení zevnějšku a výsledků reprodukce. U plemenných hodnot pro výše uvedené ukazatele se stejný důraz klade na přímý a maternální efekt. Chov a výběr matek plemenných býků je prováděn v chovech s čistokrevnou plemnitbou zapojených do kontroly užitkovosti masného skotu stupně „A“. Plemenice musí být zapsaná do hlavního oddílu plemenné knihy „A“. Jako matka býků může být podmíněčně zařazena prvotelka, u které nebylo možno zjistit délku mezidobí a rovněž jalovice, která je využita jako dárkyně embryí ještě před svým prvním otelením. Podmínkou ovšem jsou jejich plemenné hodnoty převyšující průměr populace a výběr jejich rodičů podle kritérií pro otce a matky býků. Příslušná kritéria selekce pro všechny rozhodující oblasti, tj. reprodukci, lineární hodnocení zevnějšku a plemenné hodnoty, stanoví Rada plemenné knihy pincgavského skotu (dále jen Rada PK) a to na základě průměrných výsledků populace. Zařazení plemenice do kategorie matek býků není trvalého rázu a bude upřesňováno podle výsledků zjišťovaných v kontrole užitkovosti. Ve sporných případech rozhoduje o zařazení plemenice mezi matky býků Rada PK.

5.1.1. Obecné podmínky pro výběr matek býků

- *zápis do plemenné knihy v oddíle „A“, třídy I případně II (viz kritéria pro naskladnění býčků do odchovu stanovených Radou PK)*
- *dobrý zdravotní stav*

5.2. Otcové býků

Otcové býků budou používáni především pro záměrné připarování na matky plemenných býků, kde hlavním úkolem bude produkce mladých zvířat se špičkovými vlastnostmi v oblasti masné užitkovosti a exteriéru. Zařazení býka do kategorie otce býků není trvalého charakteru a bude se upřesňovat podle výsledků zjišťovaných v kontrole užitkovosti. Příslušná kritéria selekce pro všechny rozhodující oblasti, tj. reprodukci, lineární hodnocení zevnějšku a plemennou hodnotu stanoví Rada PK a to na základě průměrných výsledků populace. Jedná se o býky zařazené do hlavního oddílu plemenné knihy „A“, s výjimkou býků zařazených do třídy III. Ve sporných případech rozhoduje o zařazení plemníka mezi otce býků Rada PK.

5.2.1. Obecné podmínky pro výběr otců býků

- *zápis do plemenné knihy v oddíle „A“, třída I a II (viz kritéria pro naskladnění býčků do odchovu stanovených Radou PK)*
- *dobrý zdravotní stav*

5.2.2. Výběr otců býků je zajišťován z

- *býků inseminačních*
- *býků z přirozené plemenitby*

6. Produkce a výběr býků do plemenitby

6.1. Odchov plemenných býčků

Odchov mladých plemenných býků probíhá na uznaném testačním zařízení (Odchovně plemenných býků, dále jen OPB), které je na seznamu vyhlášeném Grémiem rad PK dotčených plemen, který je přílohou ŠP, nebo v odchovu u chovatele (OCH). Kritéria pro výběr býčků do odchovu vyhláší každoročně Rada PK ve spolupráci s ČSCHMS na základě výsledků populace. Provoz a podmínky odchovu na OPB a OCH se řídí dle Metodiky pro odchov a zkoušky vlastní užitkovosti býků masných plemen skotu (dále jen „Metodika odchovu“).

6.1.1. Obecné podmínky pro výběr býčka do odchovu

- Pochází od vybraných rodičů z chovů zapojených do KUMP stupně „A“
- Býček splňuje kritéria pro výběr býčků do odchovu vyhlášená Radou PK
- Má ověřen původ v souladu s platnou legislativou
- Býček odpovídá podmínkám kontroly dědičnosti a zdraví
- Splňuje standard plemene

6.1.2. Odchov a zkoušky vlastní růstové schopnosti býků

6.1.2.1. Odchov na uznaném testačním zařízení (OPB)

Cílem odchovu plemenných býčků narozených ze záměrného připárování je testace jejich vlastní užitkovosti za standardních podmínek, které se řídí Metodikou odchovu. Zpracování a vyhodnocování výsledku odchovu je prováděno centrálně. Výsledky zkoušek vlastní užitkovosti jsou podkladem pro selekci. Po ukončení testu vlastní užitkovosti jsou býci předvedeni před komisí k tzv. základnímu výběru, tzn. výběru do plemenitby (způsob a kritéria viz bod 6.3.). Základní výběry býků probíhají zpravidla na OPB.

6.1.2.2. Odchov u chovatele (OCH)

Chovatel má možnost býčka z vlastního chovu odchovat na svém hospodářství, tzn. mimo testační zařízení. Při tomto systému není sledován přírůstek v období testu, ale pouze přírůstek od narození. Takto odchovaní býci jsou při výběru do plemenitby předvedeni před komisí k tzv. základnímu výběru (způsob a kritéria viz bod 6.3.) buď přímo na chovu, na kterém se narodili, nebo případně na chovném svodu. Základní podmínky pro přihlášení býčka na svod řeší Metodika odchovu. Zpracování a vyhodnocování výsledku odchovu je prováděno centrálně. Výběry býků u chovatele se řídí pokyny, které pro každý rok vydává ČSCHMS ve spolupráci s Radou PK.

6.2. Selekční kritéria pro výběr býků do plemenitby

6.2.1. Odchov na uznaném testačním zařízení (OPB)

- býček musí odpovídat požadavkům standardu plemene
- selekční kritéria upřesňuje Rada PK ve spolupráci s ČSCHMS

6.2.2. Odchov u chovatele (OCH)

- býček musí odpovídat požadavkům standardu plemene
- selekční kritéria upřesňuje Rada PK ve spolupráci s ČSCHMS

6.2.3. Import býka ze zahraničí

Původ býka musí být doložen dle platné legislativy. Pro zařazení býka do plemenitby v ČR musí být plemeník ohodnocen a vybrán komisí (viz bod 6.3.). Býček musí odpovídat standardům plemene a splňovat podmínky pro výběr býků do plemenitby, které stanovuje Rada PK ve spolupráci s ČSCHMS.

6.3. Způsob a kritéria pro hodnocení a výběr býků do plemenitby

Býci jsou vybíráni komisí složenou z delegovaných zástupců ČSCHMS a Klubu chovatelů pincgavského skotu. Členy komise navrhuje a schvaluje Rada PK. Ve sporných případech rozhodnutí výběrové komise se postupuje dle schváleného reklamačního řádu ČSCHMS. O každém výběru je vyhotoven tzv. Výběrový protokol, který obsahuje:

- místo a datum výběru
- datum narození
- chovatel a majitel býka

- seznam členů komise
- identifikační údaje býka
- výsledek lineárního popisu a hodnocení zevnějšku vč. záznamu o exteriérových vadách
- výsledek výběru:

1. Vybrán - do „Inseminace a přirozené plemenitby“

Při hodnocení exteriéru při základním výběru je požadována minimální hodnota 6 bodů v každém z 10 hodnocených ukazatelů (povoleno 1 x 5 bodů za velikost těla). Býk by měl mít typické zbarvení dle standardu plemene (viz bod 4.4.), včetně bílého pruhu přetínajícího všechny čtyři končetiny. Výjimky v tomto případě uděluje Rada PK.

- do „Přirozené plemenitby“

Ve všech ostatních případech, kdy není splněna podmínka dle bodu 1.

2. Odročen

3. Vyřazen nebo vyřazen před základním výběrem (nevybrán do plemenitby)

- alfanumerické označení plemenného býka (linie a číslo v rámci ústředního registru plemeníků) je přiděleno po nahlášení do Ústřední evidence skotu (linie se přiděluje dle výsledku hodnocení zvířete při základním výběru)
- případně další údaje v souladu s platnou legislativou

Do plemenitby nelze zařadit zvíře, u kterého se projevuje genetická vada nebo je jejím nositelem a dále zvíře s funkčními vadami pohybového aparátu.

7. Testování a posuzování (KUMP)

Testování a posuzování užitkových vlastností je prováděno dle Metodiky KUMP, která respektuje postupy a doporučení definované mezinárodní organizací pro kontrolu užitkovosti ICAR (The International Committee for Animal Recording). Hodnocení exteriéru je prováděno dle Metodiky popisu. Základní metodické postupy testování a posuzování i odhadu plemenné hodnoty se řídí dle platné legislativy. Zjišťování údajů a sběr dat zajišťují inspektoři ČSCHMS, kteří jsou k této činnosti odborně způsobilí v souladu s požadavky § 30 zákona. Zpracování dat a zveřejňování výsledků zajišťuje ČSCHMS ve spolupráci s pověřenou osobou.

8. Plemenné hodnoty

Odhad plemenné hodnoty je prováděn pomocí víceznakového animal modelu (individuální model jedince). Podle naměřených hodnot v KUMP je souběžně stanovena plemenná hodnota pro přímý efekt, plemenná hodnota pro maternální efekt a u krav hodnota pro trvalé mateřské prostředí. Vzhledem k tomu, že v kontrole užitkovosti jsou v jednotlivých chovech podchyceni jak kříženci s masnými plemeny, tak i masná plemena, tvoří si tyto jedinci navzájem vrstevníky. Odhad plemenné hodnoty je proto prováděn se zohledněním plemene a heterózního efektu. Způsob, systém a počet vyhodnocovaných ukazatelů v rámci výpočtu plemenných hodnot se může měnit a doplňovat s ohledem na požadavky respektující šlechtitelské postupy definované tímto ŠP.

8.1. Hodnocené vlastnosti

- průběh porodu
- hmotnost při narození

- hmotnost ve věku 120 dnů
- hmotnost ve věku 210 dnů
- hmotnost ve věku 365 dnů
- přírůstek v testu (u býků na OPB)
- přírůstek od narození
- lineární popis a hodnocení zevnějšku

Způsob hodnocení je popsán modelovou rovnicí, ve které jsou uvedeny efekty genetické a efekty chovatelského prostředí, které ovlivňují naměřenou užitkovost.

Výsledky kontroly dědičnosti jsou publikovány relativní plemenné hodnoty (RPH), včetně spolehlivosti jejich předpovědi. Pro stanovení relativní plemenné hodnoty je využívána standardizovaná směrodatná odchylka 10. Pokud neupravuje publikování plemenných hodnot samostatný předpis ČSCHMS, stanovuje základní podmínky pro publikování výsledků kontroly dědičnosti Rada PK.

8.2. Relativní plemenné hodnoty, které jsou publikovány

8.2.1. Růstová schopnost

- PePP RPH pro průběh porodu a hmotnost při narození v přímém efektu
- PeRu RPH pro růst v přímém efektu
- MePP RPH pro průběh porodu a hmotnost při narození v maternálním efektu
- MeRu RPH pro růst v maternálním efektu
- PrirT RPH pro přírůstek v testu na OPB
- PrirNar RPH pro přírůstek od narození

8.2.2. Lineární hodnocení

- TR RPH pro tělesný rámec
- KT RPH pro kapacitu těla
- OS RPH pro osvalení
- UT RPH pro užitkový typ

9. Rozsah zjišťování známých vad a zvláštností

Klub chovatelů pincgavského skotu a ČSCHMS ve spolupráci s genetickou laboratoří uplatňuje taková opatření, která zajistí účinnou eliminaci genetických vad a zvláštností bez významnějšího snížení genetického zisku. Rozsah sledovaných vad a zvláštností bude rozšiřován podle potřeb v souvislosti se stupněm poznání. Přehled aktuálních genetických vad a zvláštností bude zveřejňován Radou PK.

10. Způsob vyhodnocování výsledků šlechtění plemene s kontrola realizace ŠP

Vyhodnocení realizace ŠP a porovnání dlouhodobého vývoje vyhodnocuje každoročně Rada PK ve spolupráci s ČSCHMS a navrhuje případná opatření. Výsledky zpracovává na základě dat z

kontroly užítkovosti ČSCHMS. Zveřejňování je realizováno formou uzávěrky KUMP a je zveřejňováno v tištěné formě nebo ve formě umožňující dálkový přístup (na webových stránkách ČSCHMS), příp. jinou formou. ČSCHMS vypracovává souhrnnou roční zprávu o průběhu realizace ŠP.

11. Obecná ustanovení

Na tento ŠP navazuje Metodika popisu a hodnocení zevnějšku masných plemen skotu, Metodika kontroly užítkovosti skotu bez tržní produkce mléka, Metodika pro odchov a zkoušky vlastní užítkovosti býků masných plemen skotu a Certifikovaná metodika pro předpověď plemenných hodnot pro vyhodnocení vlastností polního testu u masných plemen skotu i Certifikovaná metodika pro spolehlivost předpovědi plemenných hodnot vlastností polního testu u masných plemen skotu. Sporné případy související s tímto ŠP řeší a rozhodnutí vydává Rada PK, jejíž práva a povinnosti vyplývají ze stanov ČSCHMS.

12. Přílohy

- Růstové parametry (standarty) výšky a hmotnosti
- Obrazová příloha (fotografie)
- Řád plemenné knihy
- Seznam schválených uznaných testačních zařízení (viz bod 6.1.)

v Praze dne 9. 12. 2019

RŮSTOVÉ PARAMETRY PINZGAUER

Standard výšky

býci ve věku od 6 do 20 měsíců

body	rozpětí	
	min.	max.
1		2,6
2	2,7	3,0
3	3,1	3,4
4	3,5	3,8
5	3,9	4,2
6	4,3	4,6
7	4,7	5,0
8	5,1	5,4
9	5,5	5,8
10	5,9	

Standard výšky - býci ve věku 20 až 50 měsíců

	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50 a víc
10	141	141	141	142	142	142	143	143	143	144	144	144	145	145	145	145	146	146	146	147	147	147	148	148	148	149	149	149	150	150	150
9	138	138	138	139	139	139	140	140	140	141	141	141	142	142	142	142	143	143	143	144	144	144	145	145	145	146	146	147	147	147	
8	135	135	135	136	136	136	137	137	137	138	138	138	139	139	139	139	140	140	140	141	141	141	142	142	142	143	143	143	144	144	144
7	133	133	133	134	134	134	135	135	135	136	136	136	137	137	137	137	138	138	138	139	139	139	140	140	140	141	141	141	142	142	142
6	131	131	131	132	132	132	133	133	133	134	134	134	135	135	135	135	136	136	136	137	137	137	138	138	138	139	139	139	140	140	140
5	129	129	129	130	130	130	131	131	131	132	132	132	133	133	133	133	134	134	134	135	135	135	136	136	136	137	137	137	138	138	138
4	127	127	127	128	128	128	129	129	129	130	130	130	131	131	131	131	132	132	132	133	133	133	134	134	134	135	135	135	136	136	136
3	124	124	124	125	125	125	126	126	126	127	127	127	128	128	128	128	129	129	129	130	130	130	131	131	131	132	132	132	133	133	133
2	121	121	121	122	122	122	123	123	123	124	124	124	125	125	125	125	126	126	126	127	127	127	128	128	128	129	129	129	130	130	130

Standard výšky

jalovice ve věku od 6 do 20 měsíců

body	rozpětí	
	min.	max.
1		2,7
2	2,8	3,1
3	3,2	3,5
4	3,6	3,9
5	4,0	4,3
6	4,4	4,7
7	4,8	5,1
8	5,2	5,5
9	5,6	5,9
10	5,5	

Standard výšky - jalovice a krávy ve věku 20 až 40 měsíců

	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
10	132	132	132	133	133	133	134	134	134	135	135	135	136	136	136	137	137	137	138	138	138
9	129	129	129	130	130	130	131	131	131	132	132	132	133	133	133	134	134	134	135	135	135
8	127	127	127	128	128	128	129	129	129	130	130	130	131	131	131	132	132	132	133	133	133
7	126	126	126	127	127	127	128	128	128	129	129	129	130	130	130	131	131	131	132	132	132
6	124	124	124	125	125	125	126	126	126	127	127	127	128	128	128	129	129	129	130	130	130
5	122	122	122	123	123	123	124	124	124	125	125	125	126	126	126	127	127	127	128	128	128
4	121	121	121	122	122	122	123	123	123	124	124	124	125	125	125	126	126	126	127	127	127
3	119	119	119	120	120	120	121	121	121	122	122	122	123	123	123	124	124	124	125	125	125
2	116	116	116	117	117	117	118	118	118	119	119	119	120	120	120	121	121	121	122	122	122

Standard výšky - jalovice a krávy ve věku 41 až 60 měsíců

	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60 a víc
10	139	139	139	140	140	140	141	141	141	142	142	142	143	143	143	144	144	144	145	145
9	136	136	136	137	137	137	138	138	138	139	139	139	140	140	140	141	141	141	142	142
8	134	134	134	135	135	135	136	136	136	137	137	137	138	138	138	139	139	139	140	140
7	133	133	133	134	134	134	135	135	135	136	136	136	137	137	137	138	138	138	139	139
6	131	131	131	132	132	132	133	133	133	134	134	134	135	135	135	136	136	136	137	137
5	129	129	129	130	130	130	131	131	131	132	132	132	133	133	133	134	134	134	135	135
4	128	128	128	129	129	129	130	130	130	131	131	131	132	132	132	133	133	133	134	134
3	126	126	126	127	127	127	128	128	128	129	129	129	130	130	130	131	131	131	132	132
2	123	123	123	124	124	124	125	125	125	126	126	126	127	127	127	128	128	128	129	129

Standard hmotnosti - býci ve věku 4 až 26 měsíců

	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
10																								
	222	250	279	307	334	361	388	415	442	466	490	514	537	559	582	611	633	654	675	696	717	737	756	
9																								
	202	230	259	287	314	341	368	395	422	446	470	494	517	539	562	589	611	632	653	674	695	715	734	
8																								
	188	216	245	273	300	327	354	381	408	432	456	480	503	525	548	573	595	616	637	658	679	699	718	
7																								
	175	204	232	261	288	315	342	369	396	420	444	468	490	513	535	559	582	603	624	645	666	685	705	
6																								
	164	193	221	250	277	304	331	358	385	409	433	457	479	502	524	547	569	590	611	632	653	673	692	
5																								
	153	181	210	238	265	292	319	346	373	397	421	445	468	490	513	534	556	577	598	619	640	660	679	
4																								
	140	169	197	226	253	280	307	334	361	385	409	433	455	478	500	520	543	564	585	606	627	646	666	
3																								
	126	155	183	212	239	266	293	320	347	371	395	419	441	464	486	504	527	548	569	590	611	630	650	
2																								
	106	135	163	192	219	246	273	300	327	351	375	399	421	444	466	483	505	526	547	568	589	609	628	

Standard hmotnosti - býci ve věku 27 až 50 měsíců

	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50 a víc
10																								
	776	795	815	834	852	870	888	903	918	933	951	963	975	987	996	1005	1014	1020	1026	1032	1035	1038	1041	1044
9																								
	754	773	793	812	830	848	866	881	896	911	927	939	951	963	972	981	990	996	1002	1008	1011	1014	1017	1020
8																								
	738	757	777	796	814	832	850	865	880	895	910	922	934	946	955	964	973	979	985	991	994	997	1000	1003
7																								
	724	744	763	783	801	819	837	852	867	882	895	907	919	931	940	949	958	964	970	976	979	982	985	988
6																								
	712	731	751	770	788	806	824	839	854	869	881	893	905	917	926	935	944	950	956	962	965	968	971	974
5																								
	699	718	738	757	775	793	811	826	841	856	867	879	891	903	912	921	930	936	942	948	951	954	957	960
4																								
	685	705	724	744	762	780	798	813	828	843	852	864	876	888	897	906	915	921	927	933	936	939	942	945
3																								
	669	689	708	728	746	764	782	797	812	827	835	847	859	871	880	889	898	904	910	916	919	922	925	928
2																								
	648	667	687	706	724	742	760	775	790	805	811	823	835	847	856	865	874	880	886	892	895	898	901	904

Standard hmotnosti - jalovice a krávy ve věku 4 až 31 měsíců

	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
10																												
	194	221	248	275	300	326	351	377	402	423	444	465	483	501	519	537	564	579	594	609	624	636	648	660	672	681	690	696
9																												
	177	204	231	258	283	309	334	360	385	406	427	448	466	484	502	520	544	559	574	589	604	616	628	640	652	661	670	676
8																												
	165	192	219	246	271	297	322	348	373	394	415	436	454	472	490	508	530	545	560	575	590	602	614	626	638	647	656	662
7																												
	155	182	209	236	261	287	312	338	363	384	405	426	444	462	480	498	518	533	548	563	578	590	602	614	626	635	644	650
6																												
	145	172	199	226	252	277	303	328	354	375	396	417	435	453	471	489	507	522	537	552	567	579	591	603	615	624	633	639
5																												
	135	162	189	216	242	267	293	318	344	365	386	407	425	443	461	479	495	510	525	540	555	567	579	591	603	612	621	627
4																												
	125	152	179	206	232	257	283	308	334	355	376	397	415	433	451	469	483	498	513	528	543	555	567	579	591	600	609	615
3																												
	113	140	167	194	220	245	271	296	322	343	364	385	403	421	439	457	469	484	499	514	529	541	553	565	577	586	595	601
2																												
	96	123	150	177	203	228	254	279	305	326	347	368	386	404	422	440	449	464	479	494	509	521	533	545	557	566	575	581

Standard hmotnosti - jalovice a krávy ve věku 32 až 60 měsíců

	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60 a víc
10																													
	702	708	713	717	722	725	728	731	734	740	743	745	746	748	749	751	752	754	755	757	758	760	761	763	764	766	767	769	770
9																													
	682	688	693	697	702	705	708	711	714	719	722	724	725	727	728	730	731	733	734	736	737	739	740	742	743	745	746	748	749
8																													
	668	674	679	683	688	691	694	697	700	704	707	709	710	712	713	715	716	718	719	721	722	724	725	727	728	730	731	733	734
7																													
	656	662	666	671	675	678	681	684	687	691	694	696	697	699	700	702	703	705	706	708	709	711	712	714	715	717	718	720	721
6																													
	645	651	655	660	664	667	670	673	676	679	682	684	685	687	688	690	691	693	694	696	697	699	700	702	703	705	706	708	709
5																													
	633	639	644	648	653	656	659	662	665	667	670	671	673	674	676	677	679	680	682	683	685	686	688	689	691	692	694	695	697
4																													
	621	627	631	636	640	643	646	649	652	654	657	658	660	661	663	664	666	667	669	670	672	673	675	676	678	679	681	682	684
3																													
	607	613	617	622	626	629	632	635	638	639	642	643	645	646	648	649	651	652	654	655	657	658	660	661	663	664	666	667	669
2																													
	587	593	597	602	606	609	612	615	618	618	621	622	624	625	627	628	630	631	633	634	636	637	639	640	642	643	645	646	648

OBRAZOVÁ PŘÍLOHA ŠLECHTITELSKÉHO PROGRAMU

Pinzgauer

plemenný býk

plemenný býček

kráva s teletem

kráva

skupina krav

tele